

SSLC EXAMINATION, MARCH - 2020

SANSKRIT

First Language - (Academic & Oriental) Paper I

Time : 1½ Hours

Total Score : 40

निर्देशाः :-

- 15 निमेषाः समाश्वासकालः, कालोऽयं प्रश्नानां वाचनायउत्तराणाम् आसूत्रणाय च उपयोक्तव्यः ।
- प्रश्नान् प्रश्ननिर्देशान् च सम्यग् अवगम्य एव उत्तराणि लेखनीयानि ।
- उत्तरलेखने मूल्याङ्काः, कालः च परिगणनीयाः ।
- विवर्तनं प्रश्नात् ऋते सर्वेषां प्रश्नानां उत्तरलेखने देवनागरीलिपिः उपयोक्तव्या ।

Score

1. चतुर्णा समुचितमुत्तरं कोष्ठकात् चित्वा लिखत । 4x1=4
- (क) “स्वराज्यम् अस्माकं जन्माधिकार एव”
कस्य वचनमिदम् ?
[महात्मागान्धिनः, डा. एस. राधाकृष्णस्य बालगड्गाधरतिलकस्य, डा. राजेन्द्रप्रसादस्य]
- (ख) पि.सि. देवस्य महाशयेन विरचितं महाकाव्यम् किम् ?
[केरलोदयम्, क्रिस्तुभागवतम्, विशाखविजयम्, शङ्करदिग्विजयम्]
- (ग) ‘दीनवत्सला जननी’ इति कथांशः कस्मात् ग्रन्थात् उद्धृतः ?
[महाभारतात्, रामायणात्, हितोपदेशात् पञ्चतन्त्रात्]
- (घ) त्यागरजस्वामिनं द्रष्टुमागतः केरलीयसंगीतज्ञः कः ?
[श्यामशास्त्री, षट्कालगोविन्दमारार, मुतुस्वामिदीक्षितः, स्वातितिरुनाल्]
- (ङ) किं गणे नान्तर्भवति ?
[बलीवर्दः, ऋषभः, वासवः, वृषः]

2. यथोचितं पट्टिकां पूर्यत ।

4x1=4

कृतिः	कर्ता	विभागः
उदा - कनकधारास्तवम्	श्रीशङ्करः	स्तोत्रग्रन्थः ।
शङ्करदिग्विजयम्	माधवविद्यारण्यस्वामिनः	_____ ।
अभिज्ञानशाकुन्तलम्	_____	नाटकम् ।
_____	सुरपालः	शास्त्रग्रन्थः ।
शिशुपालवधम्	_____	महाकाव्यम् ।

P.T.O.

3. उदाहरणानुसारं पदच्छेदं लिखत ।
 उदा - कुर्वन्नासीत् - कुर्वन् + आसीत् ।
 पचन्नासीत् - _____ + _____ ।
4. अधोदत्तवाक्यात् सम्बोधनपदं चित्वा लिखत ।
 हे कमले ! अस्याः दारिद्र्यम् अपनय ।
5. उदाहरणानुसारं विग्रहवाक्यं लिखत ।
 उदा - तरुमहिमा - तरोः महिमा ।
 गुरुमहिमा - _____ ।
- 6 - 10 प्रश्नेभ्यः चतुर्णाम उत्तराणि लिखत । 4x2=8
6. अधोदत्तं वाक्यं पठित्वा शतृशानजन्तौ विविच्य लिखत ।
 अविद्यायां वर्तमानः नरः स्वयं पण्डितः इति विचिन्तयन् भवति ।
 शत्रन्तम् - _____ ।
 शानजन्तम् - _____ ।
7. सूचनानुसारं गद्यक्रमं लिखत ।
 आत्मानमेव मन्येत
 कर्तारं सुखदुःखयोः ।
 तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं
 प्रतिपद्येत न त्रसेत् ॥
 सूचनाः - सुखदुःखयोः _____ आत्मानमेव _____ ।
 तस्मात् _____ मार्गं प्रतिपद्येत न _____ ।
8. उदाहरणानुसारं पट्टिकां पूरयत ।

लद्	विधिलिङ्
उदा -	लिखति
	भवति
	वदेत्

9. उदाहरणानुसारं 'यदा-तदा' उपयुज्य वाक्यं परिवर्तयत ।
 उदा - त्वं प्रार्थयसे । अन्येषां दर्शनार्थं मा कुरु ।
 यदा त्वं प्रार्थयसे तदा अन्येषां दर्शनार्थं मा कुरु ।
 जलोपप्लबः आयाति । जनाः कष्टम् अनुभवन्ति ।

Q&A

10. अधोदत्तं वाक्यं पठित्वा क्त्वान्त - तुमुन्नन्त पदे चित्वा लिखत ।

त्यागराजस्य वैभवं ज्ञात्वा शरभोजी तं द्रष्टुम् ऐच्छत् ।

क्त्वान्तम् -

तुमुन्नन्तम् -

11 - 13 प्रश्नेभ्यः द्वयोः उत्तरे लिखत ।

2x4=8

11. श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

इमामहं वेद न तावकीं धियं

विचित्ररूपा खलु चित्तवृत्तयः ।

विचिन्तयन्त्या भवदापदं परां

रूजन्ति चेतः प्रसर्भं ममाधयः ॥

(क) चित्तवृत्तयः कीदृश्यः भवन्ति ?

(ख) एकं क्रियापदं चित्वा लिखत ।

(ग) आधयः किं रूजन्ति ?

(घ) मनः इत्यर्थे प्रयुक्तं पदम् ।

12. सम्बाषणांशान् पूरयत ।

बालकः - नमस्ते आचार्य ।

आचार्यः - _____ बालक ! किमर्थम् आगतवान् ?

बालकः - व्यायामस्य _____ ज्ञातुम् आगच्छम् ।

आचार्यः - व्यायामस्य प्राधान्यं ज्ञातुं वा ? किं किं ज्ञातुमिच्छसि ?

बालकः - _____ कथं करणीयः ?

आचार्यः - व्यायामः सावधानं करणीयः ।

बालकः - व्यायामेन किं लभ्यते ?

आचार्यः - व्यायामेन _____ लभ्यते ।

बालकः - धन्यवादः ।

13. खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत ।

केरले प्रशस्तः नाटककारः, अध्यापकः, संस्कृतपण्डितः च आसीत् पण्डिट के.पि. करूप्पन् महाशयः । सः 1885 तमे वर्षे मेर्य 24 दिनाङ्के एरणाकुलं जिल्लायाः चेरानेल्लूर ग्रामे भूजातः । तस्य माता 'कोच्चुपेण्ण', पिता पाण्णु च । लङ्कामद्दनं, शाकुन्तलं वज्ज्वल्पादट, विलापगीतं जातिकुम्भम् इत्यादयः तस्य प्रसिद्धाः ग्रन्थाः । केरलवर्मवलियकोयितम्पुरान् 'विद्वान्' पुरस्कारेण, कोच्चिमहाराजः 'कवितिलकम्' इति पुरस्कारेण च एतं समादृतवन्तौ । समाजस्य प्रगत्यै प्रयतितवान् अयं 1938 तमे वर्षे मार्च्च 23 दिनाङ्के दिवङ्गतोऽभूत ।

(क) पण्डिट के.पि. करूप्पन् कुन्त्र भूजातः ?

(ख) तस्य पितरौ कौ ?

(ग) तस्य प्रसिद्धाः ग्रन्थाः के ?

(घ) कोच्चिमहाराजः केन पुरस्कारेण एतं समादृतवान् ?

14. प्रादेशिक भाषायां विवर्तयत।

नाट्यविद्याम् अधिकृत्य विरचितः प्रथमो ग्रन्थः भवति भरतमुनेः नाट्यशास्त्रम्। चतुष्प्रष्ठिकलाः तस्मिन् वर्णयति । तथापि नृत्, गीतं, अभिनयः इति त्रयं प्रधानतया प्रतिपादयति । नाट्यशास्त्रे षट्क्रिंशत् (36) अध्यायाः सन्ति । के.पि. नारायणपिषारटिमहाशयः कैरल्यां अस्य अनुवादं (विवर्तनं) कृतवान् ।

15 - 17 प्रश्नेभ्य द्वयोः उत्तरे लिखत ।

2x4=8

15. वृक्षायुर्वेदे प्रतिपादितान् सस्यप्रभेदान् अधिकृत्य सूचनाः उपयुज्य लघुविवरणं लिखत ।

सूचनाः - तरुमहिमा - भूमिनिरूपणम् - सस्यविज्ञानम् - चतुर्धा - लतारूपः - अव्यक्तपुष्पः - वीरूत् - ब्रीहीगोधूमादयः ।

16. सूचनानुसारं जीवनचरितं लिखत ।

नाम : वयलार् रामवर्मा ।
 जन्म : 1928 मार्च् 25, आलप्पुष चेर्तला देशः ।
 पितरौ : केरलवर्मा, अम्बालिका च ।
 प्रस्तिः : कविः, कैरलीगानरचयिता ।
 पुरस्काराः : 1961 केरलसाहित्य अकादमी पुरस्कारः ।
 1974 गानरचनायां राष्ट्रीयपुरस्कारः ।
 देहवियोगः : 1975 ओक्टोबर 27 दिनाङ्के ।

17. सूचनानुसारं 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' अधिकृत्य लघुविवरणं लिखत ।

सूचनाः - कविकुलगुरुः - महाभारतात् - इतिवृत्तं - सप्ताङ्गः - शृङ्गारः - चतुर्थोऽङ्गः - प्रकृतिस्नेहः - पुरुर्वंशराजा - शकुन्तला ।